

Small Scale Fishermen in Rakhine State

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရေလုပ်သားငယ်များ
စောအယ်ထူး

မြန်မာ့စီးပွားရေးတွင် ရေလုပ်ငန်း ကဏ္ဍသည် အရေးကြီးသည့် ကဏ္ဍ တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၉-၂၀၁၀တွင် ပြည်တွင်း အသားတင်ကုန် ထုတ်လုပ်မှု (GDP)၏ ၇.၆% ဖြစ်ပြီး မွေးမြူရေးနှင့် အတူတွဲ၍ ပဉ္စမ ဝင်ငွေအများဆုံးကို ရယူပေးခဲ့ကာ လူဦးရေ၏ ၅%ကို အလုပ်ခန့်ပေး နိုင်ခဲ့သည်။ ရေလုပ်သား အများစုကို မြန်မာနိုင်ငံကမ်းရိုးတန်းဒေသများ ဖြစ်သည့် ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသ ကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် တွေ့ရပါသည်။

၂၀၁၀ပြည့်နှစ်တွင် ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုနေသူပေါင်းသုံးသိန်းခန့်ရှိသည်ဟုရခိုင်ရေလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနက အစီ ရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ် ရခိုင်စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင် အစီရင်ခံ စာတွင်မူမိသားစုအားလုံး၏ ၄%မှာရေလုပ်ငန်းနှင့်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း တွင် အချိန်ပြည့် လုပ်ကိုင်နေကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ရခိုင်ပြည် နယ်တွင် ရေလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်နေ သည့် လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်နေသူများ နှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များ၏ ခန့်မှန်းခြေအရအတွက်မှာ ၁.၂သန်း သည်ရှိသည်။ ဤကဏ္ဍသည်ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ဝင်ငွေ ဒုတိယ အများဆုံး ရှာပေးနေသော ကဏ္ဍဖြစ်ပြီး ၂၀၁၀-၂၀၁၁တွင် နိုင်ငံခြားသို့ တရားဝင်

တင်ပို့ရောင်းချမှုများမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅.၁ သန်း ရှာဖွေ ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ဤစာတမ်းတွင် ဤရေလုပ်သားများနှင့်ပတ်သက်သောအကြောင်း အရာများကို လူမှုရေး၊ လူသားရေးရာ၊ သဘာဝ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ အရင်းအနှီး ရှုထောင့်များမှ တင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့တွေ့ ကြုံနေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများစွာကို ရှင်းပြနိုင်ရန်လည်း လက်ရှိ ဥပဒေ များ၊ မူဝါဒများ၊ အလေ့အထများ၊ အခြေခံ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး အခြေအနေနှင့် လူတန်းစားတို့ကြား လူမှုဆက်ဆံရေး နှီးနွယ်မှုများကို လေ့လာမှုပြုပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ငါးဖမ်းလှေအများစုမှာ အသေးစားနှင့် အလတ် စား ဖြစ်သည့် ကမ်းနီးငါးဖမ်းလှေများဖြစ်ပြီး ရေလုပ်သားတစ်ဦး သို့ မဟုတ် နှစ်ဦးခန့်ဖြင့်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ အများစုသည် အင်ဂျင်မတပ် ထားသည့် သာမန်ငါးဖမ်းကိရိယာတို့ကိုအသုံးပြုကြသည်။ လုပ်သား အများစုသည် ရေလုပ်သား အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ လုပ်ကိုင်စွမ်း ဆောင်သည့် အလုပ်အပေါ် မူတည်၍ လှေ တစ်ခါထွက်တိုင်း ဝင်ငွေ ရရှိ ကြသည်။ ရရှိသည့် ဝင်ငွေများ ကွဲပြားခြားနားသော်လည်း ဤဒေသ များမှ ရေလုပ်သားများ၏ ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေသည် တစ်နေ့လျှင် ၁၀၀၀- ၁၅၀၀ကျပ်ခန့် ရှိသည်။ ဤသည်မှာလည်း ဖမ်းဆီးရမိသည့် ပမာဏ ပေါ်တွင်မူတည်ပြီး ငါးအလွန် ဖမ်းမိသောနေ့များတွင် ၅၀၀၀-၁၅၀၀၀ ကျပ် အထိရနိုင်ကြသည်။ ရေလုပ်သားများ၏ ဝင်ငွေသည် အမြဲပင် ကြိုတင်ခန့်မှန်းမရနိုင်ဘဲ ဖမ်းဆီး ရမိသည့် ငါးပမာဏအပေါ် မူတည် နေပါသည်။

ရေလုပ်သားငယ်များသည်ရေလုပ်ငန်းစီးပွားရေးကဏ္ဍ၏ အောက် ခြေတွင် နေရာယူထားပြီး အခြေခံအကျဆုံးသောအုတ်မြစ်များဟုလည်း ဆိုနိုင် ပါသည်။ ထို့အပြင် ရေလုပ်သားများအနေဖြင့် မတည်ငြိမ် မရေရာ

ကြိုတင်ခန့်မှန်း မရနိုင်သော အခြေအနေများကို ပို၍ပို၍ ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ ၎င်းတို့ လုံးဝထိန်းချုပ်နိုင်မှု မရှိသည့် ဈေးကွက်၏ သက်ရောက်မှု၊ သဘာဝသယံဇာတများ ကုန်ခန်းလာခြင်း၊ ညံ့ဖျင်းသည့် အခြေခံ အဆောက် အအုံများနှင့် ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှုနည်းပညာ၊ နိုင်ငံရေး မတည်ငြိမ်မှုဒဏ်ကို ခံစားနေရသည်။

ဖမ်းမိထားသည့် ငါးများကို ကုန်ချောထုတ်လုပ်နိုင်သည့် နည်းပညာနှင့် စွမ်းရည်များ မရှိခြင်းကြောင့် ရေလုပ်ငန်းများ အရည်အသွေး နိမ့်ကုန်ပြီး ရခိုင်ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ ရှင်သန်မှုကိုလည်း လျော့ကျစေပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရေလုပ်သားများအနေဖြင့် ဖမ်းမိထားသော ငါးများကို မပုပ်အောင်ကာကွယ်သောအခါသမားရိုးကျ ရေခဲရိုက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြောက်လှန်းပြီးငါးခြောက်လုပ်ခြင်းများသာ လုပ်ကိုင်နိုင်ကြသည်။ ရေခဲ မဝယ်နိုင်သော သူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ ထုတ်ကုန်များ အလဟဿဖြစ်သွားသည်ကိုသာ မြင်နေရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တွင်ပြည်ပဈေးကွက်များအတွက် ရည်မှန်းထားသော ကုန်ပစ္စည်းများကို အရည်အသွေး မပြည့်မီမှုကြောင့်လည်း ငြင်းပယ်ခံ ကြရသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းထဲမှာ ၂% (၂၈၄၈၅တန်) သည်အလဟဿဖြစ်သွားခြင်း သို့မဟုတ် ငါးဖမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ကုန်ချောထုတ်လုပ်သည့် နည်းပညာမရှိမှု၊ ငါးဖမ်းလှေများပေါ်တွင် လုံလောက်သည့် စက်ပစ္စည်းများ မရှိမှု၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ညံ့ဖျင်းမှုနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား မရှိခြင်းတို့ကြောင့် အလေအလွင့်ဖြစ်သွားသည်ဟု ရခိုင်ပြည်နယ်ရေလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာနမှ ခန့်မှန်းထားသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ညံ့ဖျင်းမှု၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား မရှိမှုနှင့် လောင်စာဆီကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားမှုတို့ကို ယခင် ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍအတွက် အခက်အခဲအဖြစ် ဖော်ပြထားခဲ့သလိုအင်ဂျင်စွမ်းအား မြင့်သော လှေများကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်း ဖမ်းမိထားသော ငါးများကို

ကုန်ချောဖြစ်အောင်ထုတ်လုပ်ခြင်း သို့လှောင်ထားခြင်း၊ သယ်ယူ ပို့ဆောင်နိုင်ခြင်းတို့သည်လည်း အကြီးမားဆုံးသော အဟန့်အတားများ ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ၂၀၀၅-၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် အအေးခန်းစက်ရုံ ၁၈ခုရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် ၁၁ခုမျှသာရှိတော့သည်။ ရေခဲစက် များ၏အရေအတွက်သည်လည်း ၂၀၀၅-၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် ၆၀ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၀ပြည့်နှစ်တွင် ၃၉စက်သာ ကျန်တော့သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား မရှိခြင်းကြောင့်လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားမှုသည် အဓိက အကြောင်းရင်း ဖြစ်လေသည်။

ရေလုပ်သားများဆင်းရဲနွမ်းပါးနေခြင်း၏ နောက်ထပ် အကြောင်း ရင်းတစ်ခုမှာ ငါးဖမ်းလုပ်ကွက်များနှင့်ကုန်သည်များအနေဖြင့် စစ်ဆေး ရေးဂိတ်များတွင် အခွန်အခများ အလွန်အမင်း ပေးဆောင်ခြင်းဖြစ် သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ် အထိကုန်သည်များအနေဖြင့် အမ်းနှင့် တောင်ကုတ် မြို့များရှိ အဓိက မြို့ဝင် စစ်ဆေးရေးစခန်းများတွင် အခွန်အခများကို အလွန်အမင်းပေးဆောင်ကြရသည်။ စစ်ဆေးရေးစခန်းများတွင် ကြန့် ကြာမှုများကြောင့် ထုတ်ကုန်အရည်အသွေးပျက်စီးပြီး လုပ်ငန်းလည် ပတ်မှု ကုန်ကျစရိတ် ပိုများကာ အမြတ်နည်းရသည်။ ထိုကုန်ကျစရိတ် များအားလုံးမှ ထပ်ဆင့်လက်ဆင့်ကမ်းသွားသောအခါခါးစည်းခံရသည် မှာလည်း ရေလုပ်သားများသာဖြစ်သည်။ တင်ဒါစနစ် သို့မဟုတ် ကမ်း နီး၊ ကုန်းတွင်း ငါးလုပ်ကွက်များကို ချပေးခြင်းသို့မဟုတ်ရောင်းချခြင်း သည်လည်း ပုဂ္ဂလိကများကို ရောင်းချပြီးသည့်နောက် ထိုသူများမှနေ၍ ရေလုပ်သားများထံမှ အသုံးပြုခစရိတ်များ ကောက်ခံခြင်းသည်လည်း ရေလုပ်သားများကို ဆင်းရဲတွင်းပို၍ နက်စေသော အချက်ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်ကိုဒေသခံစစ်တပ်နှင့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာပိုင်များအတွက်ရန်ပုံ ငွေရှာဖွေသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ၁၉၉၃ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ စတင်မိတ်ဆက် အသုံးပြုခဲ့သည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားသည့် ဥပဒေပြု အမတ်များနှင့် စီပွားရေးသမားများ၊ ရေလုပ်သားများအနေဖြင့် ငါးလုပ် ငန်းလိုင်စင်များနှင့် ပတ်သက်၍ဆက်လက်၍အချေအတင်ငြင်းခုံ၊ ဆွေး နွေးမှုများရှိလာသောကြောင့် ၂၀၁၁ခုနှစ် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ အာဏာရ လာပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ရခိုင်စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးဝန်ကြီးက ငါး ဖမ်းကွက် ၂ကွက်ကို အားလုံး လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ဖွင့်ပေးခဲ့သည့် ရလဒ်ကို စတင်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဘုံငါးဖမ်းကွက်သို့မဟုတ် ငါးဖမ်းအုပ်စုများကို ဖွင့်ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့်ရေလုပ်သားများ ပေးလိုက်သည့်စရိတ်များကို လျှော့ချပေးနိုင်ခဲ့ပြီးရေလုပ်သားအားလုံးကိုလည်း ထိုငါးဖမ်းလုပ်ကွက် များအတွင်းသို့ ကန့်သတ် ချုပ်ချယ်ခြင်းမရှိ ဝင်ရောက် ဖမ်းဆီး ခွင့်ပြု ခဲ့သည်။ ဤသို့ ပြောင်းလဲမှု တစ်ခုနှင့် အတူ အမ်းနှင့် တောင်ကုတ် စစ် ဆေးရေးစခန်းများတွင် ပေးဆောင်ခဲ့ရသည့်အခွန်အခများကို ပယ်ဖျက် ခဲ့သဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ ထွက်ကုန်များ ပို့ဆောင်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ် များကိုလည်း လျှော့ချပေးနိုင်ခဲ့သည်။

တင်ဒါစနစ်ကို အဆုံးသတ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ရေလုပ်သား တစ်ဦး ချင်းအား ငါးဖမ်းခွင့်ကို လွတ်လပ်၍ အကန့်အသတ်မဲ့ပေးသောကြောင့် အဏ္ဏဝါ ရင်းမြစ်များ ကုန်ခမ်းခြင်းကို ပိုမိုမြန်စေသည်ဟု အချို့က ဆို ကြသော်လည်း ရခိုင် ရေလုပ်သားများ အနေဖြင့် ငါးရင်းမြစ်များကို စု ပေါင်း၍ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် ကြရန်ဟူသော တာဝန်သိစိတ်ကိုလည်း ဤမူဝါဒအသစ်မှ ထည့်ပေးနိုင်ခဲ့သည်ဟု အချို့က ဆိုပြန်သည်။ မည်သို့ ပင်ဆိုစေကာမူစီးပွားဖြစ်ငါးဖမ်းလှေများဖြင့်အလွန်အကြူး ငါးဖမ်းခြင်း မှသည် ကမ်းခြေ ရေတိမ်တွင် ပိုက်ဆွဲခြင်း အပါအဝင် စိန်ခေါ်မှုများစွာ ကျန်နေပါသေးသည်။ ရေလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနမှာလည်း ရင်းမြစ်၊ လူအင် အား၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်သည့် စောင့်ကြည့်ရေးစနစ်တို့မှာ

လည်း အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ လုပ်ခ လစာအနည်း အငယ်သာရသလို ငွေကြေးဘတ်ဂျက်ပံ့ပိုးမှုနည်းပါးသည့် ရေလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာနအနေဖြင့်တားမြစ်ထားရမည့် ငါးဖမ်းကိရိယာနှင့် ငါးလုပ်ငန်း နားရသည့် ငါးရစ် ငါးသန်ရာသီများကို မတားမြစ်နိုင်ပဲ ရေလုပ်သား များထံမှ တရားမဝင်ငွေယူ၍ ငါးဖမ်းခွင့်များပေးခဲ့ရသည့် ဖြစ်ရပ်များ လည်းရှိပါသည်။

ရေလုပ်သားများသည် စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်နည်းမျိုးစုံကို ဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးနေကြသည်။ ထိုနည်းများထဲတွင် မိသားစုလုပ်အား ကို အသုံးပြုခြင်း၊ ငွေတိုးချေးခြင်း၊ အခြားသောအလုပ်အကိုင်များ လုပ် ကိုင်ခြင်းနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြုံခဲ့လျှင်ဖြစ်စေ၊ ပြဿနာတက်ခဲ့ လျှင်ဖြစ်စေ၊ အာမခံအနေဖြင့်၎င်းတို့၏လှေရှင်၊ အလုပ်ရှင်များထံ အကူ အညီယူခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ရေလုပ်သား တစ်ဦး၏ မိသားစုဝင်တိုင်း သည် လုပ်ငန်းထဲတွင် ပါဝင်ကူညီကြရသည်။ ကျောင်း မတက်နိုင်တော့ သည့် သားယောက်ျားလေးများသည် ဖခင်နှင့်အတူ လိုက်ပါ ငါးဖမ်းကြ ပြီး မိခင်များကတော့ ငါးကို ကုန်ချောထုတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင် ကြသည်။ ရေလုပ်ငန်းလုပ်သူများသည်ငါးမဖမ်းသည့် ကာလတွင် မြစ် တလျှောက် ထင်းကောက်ကြသည်။ အချို့ကလည်း ၎င်းတို့၏ ကျေးရွာ များမှ ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် အခွင့်အလမ်း ရှိသည့် နေရာများသို့ အပြီး သို့မဟုတ် ယာယီထွက်ခွာခြင်းများပြုလုပ်ကြသည်။

ရေလုပ်ငန်းစက်မှုကဏ္ဍနှင့် ရေလုပ်သားငယ်များ၏ ရှင်သန်နိုင်မှုကို လုပ်ငန်းရှင် - ရေလုပ်သား ဆက်ဆံရေးဖြင့်လည်း ထိန်းကျောင်းပေး သည်။ ရေလုပ်သားများနှင့် ကုန်သည်များသည် အချင်းချင်း အပြန် အလှန် မှီခိုသည့် ဆက်နွယ်မှုများ ရှိသော်လည်း ဆက်ဆံရေး သဘော သဘာဝ အနေဖြင့် တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် အပြန်အလှန် အကျိုး ပြုခြင်းမှသည် အလွဲသုံးစားပြုခြင်း၊ အသုံးချခြင်းတို့အထိလည်းရှိနိုင်ပြီး

အပြန်အလှန် ညှိနှိုင်းနိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခြေအနေ မည်သူထံတွင် ပိုရှိသည်ဟူသော အချက်အပေါ် မူတည်သည်။ ရေလုပ်သားများ အနေဖြင့် ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် ကလေးများ ပညာရေးအတွက် အရေးပေါ် ငွေချေးယူနိုင်ရန် ငွေတိုးချေးစားသူများထံ မှီခိုအားထားပြုကြရသည်။

